

TLAČOVÁ SPRÁVA

6. marca 2014

Ako zvýšiť kvalitu a efektívnosť vo vzdelávaní

Dňa 6.3.2014 sa v Bratislave uskutočnil spoločný [seminár](#)¹ Zastúpenia Európskej komisie v SR a Inštitútu pre ekonomické a sociálne reformy INEKO s názvom „Ako zvýšiť kvalitu a efektívnosť vo vzdelávaní“. Cieľom seminára bolo identifikovať návrhy na politiky zvýšenia kvality a efektívnosti vo vzdelávaní.

„Vzdelávanie má zásadný vplyv na výkonnosť hospodárstva, zamestnanosť a konkurencieschopnosť EÚ. A práve v hospodárskej oblasti EÚ aj vzhľadom na príčiny finančnej a dlhovej krízy posilňuje svoju koordináciu. Je to jedna z oblastí, v ktorej EK vidí na Slovensku problémy. Týkajú sa najmä efektivity škôl, kvality vzdelávania, prepojenia vzdelávania a pracovného trhu, ale aj nižšej atraktívnosti učiteľského povolania. Aj preto sme sa rozhodli zorganizovať dnešnú konferenciu a diskutovať o existujúcich problémoch,“ povedal Dušan Chrenek, vedúci Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku.

Na seminári vystúpili Jan Truszczyński, generálny riaditeľ pre vzdelávanie a kultúru Európskej komisie, Štefan Chudoba, štátny tajomník Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Miroslav Beblavý, poslanec NR SR, Ondřej Šteffl, SCIO, Martin Haluš, Inštitút finančnej politiky a Eugen Jurzyca, INEKO, exminister školstva.

Seminára sa zúčastnilo 45-50 hostí, medzi nimi ekonomickí analytici, zástupcovia zamestnávateľov, predstavitelia ministerstva školstva, škôl.

Jan Truszczyński považuje Správu o stave školstva na Slovensku a o systémových krokoch na podporu jeho ďalšieho rozvoja za materiál, ktorý „dláždi cestu“ ku zvýšeniu kvality slovenského školstva. Uviedol, že EÚ môže pomôcť slovenskému školstvu nielen finančne, ale napríklad aj komparatívnymi analýzami, takzvanými Peer Reviews, stretnutiami odborníkov s cieľom posúdenia systémových zmien.

Štefan Chudoba uviedol, že ročne študuje na našich vysokých školách 220 000 študentov, z čoho 72 600 študuje profesiu nepotrebnú pre rozvoj hospodárstva. Štúdium jedného študenta pritom stojí ročne približne 2000 eur. Podľa neho je potrebné zvýhodnenie štúdia technických smerov, podpora duálneho vzdelávania, a orientácia na zvýšenie zamestnanosti mladých ľudí. Podľa neho bude tiež potrebná podpora zamestnávateľov ochotných vstúpiť do procesu odborného vzdelávania formou daňových stimulov.

Podľa Eugena Jurzycu návrh na zvýšenie podielu výdavkov na školstvo o 2 percentuálne body do roku 2020 nie je v súlade s prognózami udržateľnosti verejných financií Európskej komisie ani Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, ktoré predpokladajú do roku 2020 pokles podielu výdavkov na vzdelávanie na HDP. Slovenskému školstvu by pomohlo čo najrýchlejšie vyjasnenie perspektív jeho financovania do roku 2020. Ak sa výrazne nezvýšia výdavky na vzdelávanie, bude potrebné pripraviť vážne systémové zmeny, ako napríklad predpoklady na spoplatnenie denného štúdia na verejných vysokých školách. Presnejšie meranie pridanej hodnoty a efektívnosti v školstve by umožnilo znížiť neistotu v rozhodovaní o veľkosti a štruktúre investícií do vzdelávania. Umožnilo by napríklad aj lepšie identifikovať najlepšie a najhoršie základné školy a na tomto základe podporiť projekty šírenia najlepších praktík. Prepojeniu potrieb trhu práce a školstva by podľa neho pomohli pravidelné analýzy tvrdých trhových údajov ako napríklad plátov absolventov a miery absolventskej nezamestnanosti podľa vzdelávacích odborov a subjektov.

¹ Podujatie sa uskutočnilo aj vďaka podpore [Think Tank Fund – Open Society Foundations](#).

Lepším rozhodnutiam by pomohlo aj prehľadnejšie zverejňovanie výsledkov vzdelávania. Zvýšilo by to mieru rozhodovania na základe faktov. Podľa Jurzycu by naše školstvo nemalo znižovať objem vyučovania cudzích jazykov, malo by umožniť nákup učebníc priamo školami a financovanie cez normatív na žiaka/študenta doplniť informáciami o výsledkoch vzdelávania, nie nahradiť oba parametre normatívom na triedu.

Miroslav Beblavý uviedol, že neumožnenie expanzie gymnázií neznamená zastavenie expanzie štúdia na vysokých školách, ale znamená drahšiu a na všeobecné vzdelanie menej zameranú prípravu na toto štúdium. „*Na niektorých poloprázdnych školách platíme dvojnásobok toho čo na gymnáziách, aby vychovávali ľudí, ktorí sú vo výraznej miere nezamestnateľní.*“ Podľa neho nie je prípustné financovať kvôli vyššej nákladovosti školy, ktoré nevyužívajú vyšší normatív na kvalitnejšiu výučbu, ale len na to, aby prežili. Za optimálny čas na zmeny považuje poslanec najbližších 5 rokov.

Ondřej Šteffl vo svojej originálnej prezentácii upozornil, že svet sa vzdeláva čoraz viac mimo školského systému. Ako príklady uviedol Wikipédiu, Khanovu akadémiu, počítačové hry či bezplatné on-line kurzy na vysokých školách (takzvané MOOC). Podľa neho prudký rozvoj digitálnych technológií ohrozuje polovicu pracovných miest a väčšina štátov nie je na to pripravená. Prioritou by mala byť reforma školstva, ktorá by podporovala zručnosti, ktoré nenahradí softvér, teda kreativitu a vzájomnú spoluprácu žiakov.

Martin Haluš upozornil na zhoršujúce sa výsledky slovenského školstva aj na jeho slabé financovanie. Odporučil zvyšovanie plátov učiteľov najmä podľa zásluh, objektívne testovanie, meranie pridanej hodnoty a zverejňovanie takýchto údajov, rozširovanie kapacity materských škôl, podporu duálneho vzdelávania či zverejňovanie zamestnanosti absolventov v odbore.